

УДК 551.4.03:631.42(477.71)

СУЧАСНІ ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ҐРУНТІВ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ

Мітін М., 4 курс,

Науковий керівник: Ганчук М.М., ст. викладач

Таврійський державний агротехнологічний університет

e-mail: eons@tsatu.edu.ua

Актуальність дослідження обумовлена тим, що в умовах технічного прогресу значно виріс вплив на природне середовище, у тому числі на ґрунти. В Запорізькій області склався багатогалузевий народногосподарський комплекс, який включає в себе високорозвинену промисловість, сільське господарство, транспорт, будівництво та інші галузі господарства, продукти діяльності яких негативно впливають на якісні властивості ґрунтів. Тому на сучасному етапі постає питання раціонального землекористування та охорони ґрунтів області.

Мета дослідження: дослідити сучасні екологічні проблеми ґрунтів Запорізької області з метою покращення їх екологічного стану та раціонального використання.

Ґрунти Запорізької області витримують дію несприятливих явищ як природного так і антропогенного характеру. До несприятливих природних явищ належать ерозійні процеси, які викликані дією води і вітру, суфозії, посухи та суховії, засолення ґрунтів тощо. Якщо природні несприятливі явища здійснюють свій вплив посезонно, то людська діяльність може спричиняти негативний вплив на ґрунти протягом цілого року.

В Запорізькій області еродовані (змиті) сільськогосподарські угіддя займають 56,7% (від усієї обстеженої площі цих угідь), у тому числі рілля – 55,5%. Найбільш уразливі до дії водної ерозії райони, розташовані в північно-західній частині області, до якої входять Запорізький, Василівський, Новомиколаївський, Вільнянський та Оріхівський райони. Зона характеризується наявністю крутосхилів (у середньому 1,4-2,0°) при відносно короткій їх довжині (350-610 м). Значна розчленованість поверхні балками сприяє розвитку водної ерозії – 43,8% змитих сільгоспугідь, 40,9% змитої ріллі. Розвиток водної ерозії особливо відзначається в Оріхівському районі, в якому змиті 61,9% сільгоспугідь і 61,7% ріллі.

Таким чином, сільське господарство Запорізької області розвивається в складних природно-кліматичних умовах. За останні 35 років площа еродованих земель збільшилась на 25,2%. На теперішній час водною ерозією охоплено 35,5%, а вітровою – більш ніж 90% площі сільськогосподарських угідь.

Значно зменшився вміст гумусу в ґрунтах. Щорічно з кожного гектара внаслідок ерозії втрачається 350 кг гумусу. У зв'язку з цим в землеробстві області склався гострий дефіцитний баланс гумусу і елементів мінерального живлення рослин. Ґрунти області по всій посівній площі щороку втрачають в середньому понад 93 тис. тонн поживних речовин.

Небезпечних масштабів набули підземні виробки у районах добування корисних копалин, які займають до 5% площі міст і населених пунктів. У зони впливу виробок знаходяться житлові масиви та виробничі об'єкти, ведеться нове будівництво. Наприклад, смт. Кушугум практично повністю стоїть на території, де раніше на глибині 5-10 м добували вапно, а сьогодні під житловими будинками знаходяться порожні штольні висотою в декілька метрів.

Таким чином, ґрунти Запорізької області витримують дію несприятливих явищ як природного так і антропогенного характеру, які призвели до зменшення продуктивності земель.